

Y Pwyllgor Addysg a Dysgu Gydol Oes

Adroddiad Blynyddol i'r Cynulliad 2005-06

1. Cyflwyniad

1.1 Yn ôl Rheol Sefydlog 9.9 mae'n ofynnol i'r holl bwyllgorau pwnc gyflwyno adroddiad i'r Cynulliad ar y camau a gymerwyd ganddynt i gyflawni eu blaenraglenni gwaith. Mae'r adroddiad hwn yn cwmpasu'r cyfnod rhwng 1 Ebrill 2005 a 31 Mawrth 2006.

2. Aelodaeth

2.1 Yn ystod y flwyddyn bu'r canlynol yn aelodau o'r Pwyllgor:

Peter Black (Cadeirydd)
Jane Davidson (Gweinidog)

Christine Chapman (Dirprwy Weinidog)
Jeff Cuthbert
David Davies (*hyd 26 Ebrill 2005*)

William Graham (*o 26 Ebrill 2005*)
Mark Isherwood (*Hyd 1 Ionawr 2006*)

Irene James
Denise Idris-Jones (*Hyd 1 Ionawr 2006*)
Janet Ryder
Owen John Thomas
Leighton Andrews (*hyd 1 Ionawr 2006*)

3. Cyfarfodydd

3.1 Yn ystod cyfnod yr adroddiad, cyfarfu'r Pwyllgor yn ffurfiol 18 gwaith.

4. Cylch Gwaith a Chyfrifoldebau

4.1 Mae cylch gwaith y Pwyllgor yn seiliedig ar bortffolio'r Gweinidog dros Addysg a Dysgu Gydol Oes, sy'n cwmpasu bron i bob agwedd ar addysg a hyfforddiant; gweler Atodiad 1.

4.2 Rhestrir cyfrifoldebau'r pwyllgorau pwnc yn y Rheolau Sefydlog ac maent i'w gweld yn Atodiad 2.

5. Nodau ac Amcanion

5.1 Ar 20 Ebrill 2005, cymeradwywyd blaenraglen waith strategol y Pwyllgor a oedd yn amlinellu ei nodau a'i amcanion o fis Mai 2005 tan fis Rhagfyr 2006. Ei brif amcan oedd hyrwyddo ac annog camau hirdymor a pharhaus i wella ansawdd addysg yng Nghymru, gan ganolbwyntio ar estyn cyfleoedd addysg a dysgu gydol oes o ansawdd uchel i bawb yng Nghymru.

6. Datblygu ac Adolygu Polisi (Rheol Sefydlog 9.7)

6.1 Mae'r Pwyllgor wedi cynnal ail gam ei adolygiad polisi o anghenion addysgol arbennig, gan ganolbwyntio ar y fframwaith asesu statudol. Cadwodd y Pwyllgor y grwp cyfeirio allanol a sefydlwyd yn ystod cam cyntaf yr adolygiad.

6.2 Cynhaliodd y Pwyllgor ymgynghoriad ysgrifenedig a bydd hefyd yn profi fforwm rhyngweithiol arlein yn ystod gwanwyn a haf 2005. Yr oedd y Pwyllgor yn awyddus i gael safbwyntiau plant a phobl ifanc gydag anghenion addysgol arbennig, eu rhieni a'u gwarcheidwaid. Bwriada'r Pwyllgor adrodd wrth y Cynulliad ym mis Mai 2006.

7. Craffu ar Ddeddfwriaeth (Rheol Sefydlog 9.8)

7.1 Ym mhob cyfarfod, mae'r Pwyllgor yn cael rhestr o is-ddeddfwriaeth arfaethedig Llywodraeth Cynulliad Cymru. Gwahoddir yr Aelodau i ddewis deddfwriaeth oddi ar y rhestrau hynny i graffu arni fel Pwyllgor.

7.2 Bu'r Pwyllgor yn ystyried wyth darn o is-ddeddfwriaeth, yn unol â'r protocol y cytunwyd arno. Mae'r manylion i'w gweld yn Atodiad 3.

7.3 Cyfeiriwyd dau Fesur at y Pwyllgor ar ôl dadl mewn cyfarfod llawn ym mis Rhagfyr ar Araith y Frenhines i'r Senedd: y Mesur Gofal Plant a'r Mesur Addysg ac Arolygiadau. Bu'n ystyried y naill ar 8 Chwefror 2006 a'r llall ar 29 Mawrth 2006. Cyflwynwyd adroddiadau ar drafodaethau'r Pwyllgor gerbron y Cynulliad.

8. Monitro a Chraffu (Rheol Sefydlog 9.7)

8.1 Mae'r Pwyllgor wedi craffu'n rheolaidd ar waith y Gweinidog o ran perfformiad Llywodraeth y Cynulliad, a hynny drwy drafod adroddiadau'r Gweinidog ym mhob cyfarfod.

8.2 Mynychodd y Comisiynydd Plant gyfarfod ar y cyd y Pwyllgorau Addysg a Dysgu Gydol Oes, Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol, Cyfle Cyfartal a'r Pwyllgor Cyfiawnder Cymdeithasol ac Adfywio i drafod ei Adroddiad Blynyddol am 2004-05 ar 13 Mawrth 2006.

8.3 Bu Prif Arolygydd ei Mawrhydi dros Addysg a Hyfforddiant yng Nghymru yn cyflwyno prif bwyntiau ei Hadroddiad Blynyddol am 2004-05 ar 2 Mawrth 2006.

8.4 Yn ystod y cyfnod o dan sylw, bu grwpiau rapporteur y Pwyllgor Addysg a Dysgu Gydol Oes yn ymweld â'r sefydliadau addysg a hyfforddiant a ganlyn: Estyn (yr arolygiaeth dros addysg a hyfforddiant yng Nghymru), Cyngor Addysgu Cyffredinol Cymru, Gyrfa Cymru, ACCAC (y corff sy'n ymwneud â'r cwricwlwm a chymwysterau yng Nghymru) a'r Cyngor Arian Cyllido Addysg Uwch Cymru i drafod perfformiad er mwyn bodloni'r amcanion a bennwyd gan Lywodraeth Cynulliad Cymru. Bu'r grwpiau yn adrodd yn ôl wrth y Pwyllgor.

9. Penodiadau (Rheol Sefydlog 9.8)

9.1 Peter Black (Cadeirydd) a Jeff Cuthbert, ynghyd â'r Gweinidog dros Addysg a Dysgu Gydol Oes, a enwebwyd gan y Pwyllgor i ymdrin â phenodiadau cyhoeddus. Yn ystod cyfnod yr adroddiad, ymgynghorwyd â'r cynrychiolwyr ynghylch ?? penodiad.

10. Cyllideb y Cynulliad (Rheol Sefydlog 9.8)

10.1 Bu'r Pwyllgor yn ystyried cyllideb ddrafft Llywodraeth y Cynulliad ar gyfer 2006-07 a rhoddodd sylwadau arni. Yn Atodiad 4, ceir copi o lythyr y Cadeirydd, dyddiedig 18 Hydref 2005, yn amlinellu blaenoriaethau'r Pwyllgor ar gyfer y gyllideb.

11. Materion Trawsbynciol

11.1 Estynnodd y Pwyllgor wahoddiad i David Melding, Cadeirydd y Pwyllgor lechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol, ddod i bob cyfarfod i glywed tystiolaeth ar gyfer yr adolygiad o anghenion addysgol arbennig.

11.2 Bu Aelodau'r Pwyllgor yn cymryd rhan mewn cydgyfarfod pwyllgor i ystyried Adroddiad Blynyddol y Comisiynydd Plant; gweler paragraff 8.2.

11.3 Ystyriodd y Pwyllgor Adroddiad Blynyddol Llywodraeth Cynulliad Cymru 2004-05 ar Gydraddoldeb, ar 8 Chwefror 2006. Gwahoddodd y Pwyllgor Denise Rogers, y Swyddog Datblygu Cydraddoldeb, i ystyried y rhan o'r adroddiad sy'n ymwneud â'r portffolio Addysg, Dysgu Gydol Oes a Sgiliau.

12. Y Cynlluniau Statudol

12.1 Yn ei waith, mae'r Pwyllgor wedi cymryd i ystyriaeth gynlluniau statudol y Cynulliad ar gyfer y berthynas rhyngddo a'r awdurdodau lleol a'r sector gwirfoddol, ynghyd â'r cynllun datblygu cynaliadwy.

13. Y Rhaglen ar gyfer y Dyfodol

13.1 Amlinellir blaenoriaethau'r Pwyllgor ar gyfer 2006-07 yn ei flaenraglen waith strategol a gymeradwywyd ar 3 Mai 2006. Yn eu plith y mae:

- Craffu ar waith y Gweinidog dros Addysg a Dysgu Gydol Oes;
- Adolygiad Polisi - Anghenion Addysgol Arbennig (Rhan 3): Pontio;
- Ystyried cyllideb ddrafft Llywodraeth y Cynulliad;
- Craffu ar is-ddeddfwriaeth a deddfwriaeth sylfaenol;
- Craffu ar sefydliadau addysg a hyfforddiant perthnasol, gan gynnwys cynnal rhagor o ymweliadau rapporteur.
- Craffu ar gyflwyno'r Adran Addysg, Dysgu Gydol Oes a Sgiliau sydd newydd ei sefydlu yn dilyn uno Llywodraeth Cynulliad Cymru, y Cyngor Cenedlaethol dros Addysg a Hyfforddiant (ELWa) ac ACCAC (y Corff sy'n ymwneud â'r cwricwlwm a chymwysterau yng Nghymru)

Peter Black AC
Cadeirydd

Portffolio'r Pwyllgor

Yn unol ag adran 57(4) o Ddeddf Llywodraeth Cymru 1998, mae portffolio'r Pwyllgor yn cyfateb i bortffolio Gweinidog y Cynulliad:

- Addysg feithrin a'r blynyddoedd cynnar yng Nghymru;
- Safonau addysg mewn ysgolion yng Nghymru, gan gynnwys gweithgareddau Estyn;
- Trefniadaeth ysgolion yng Nghymru, gan gynnwys cymeradwyo uno a chau ysgolion;
- Goruchwyllo'r awdurdodau addysg lleol yng Nghymru;
- Y Cwricwlwm Cenedlaethol yng Nghymru;
- Unrhyw faterion sy'n ymwneud â disgyblion ag anghenion addysg arbennig;
- Holl weithgareddau Awdurdod Cymwysterau, Cwricwlwm ac Asesu Cymru a materion sy'n ymwneud â chymwysterau academaidd yn gyffredinol;
- Ariannu ysgolion sefydledig (ysgolion a gynhelir â grant gynt) yng Nghymru;
- Safonau addysgu yng Nghymru, gan gynnwys Cyngor Addysgu Cyffredinol Cymru;
- Arfarnu athrawon yng Nghymru, ond **nid** tâl ac amodau athrawon (nid yw tâl athrawon ac ati wedi ei ddatganoli);
- Polisiâu addysg bellach ac addysg uwch yng Nghymru;
- Holl weithgareddau Cyngor Cyllido Addysg Uwch Cymru a Chyngor Cenedlaethol Cymru dros Addysg a Hyfforddiant;
- Pwerau sy'n ymwneud â ffioedd dysgu a chymorth i fyfyrwyr a roddwyd i'r Cynulliad Cenedlaethol yn Neddf Addysg Uwch 2004;
- Polisi gyrfaoedd, gan gynnwys holl weithgareddau cwmnïau'r Gwasanaeth Gyrfaoedd;
- Gwasanaethau ieuencid a materion ieuencid yn gyffredinol;
- Darparu a chefnogi hyfforddiant seiliedig ar waith a hyfforddiant galwedigaethol arall yng Nghymru;
- Arolygu darparwyr hyfforddiant a chwmnïau'r gwasanaeth gyrfaoedd;
- Darparu rhaglenni cyflogaeth o ochr y cyflenwyr, gan gynnwys y Fargen Newydd, ond **heb gynnwys** rhaglenni eraill a ddarperir gan y Gwasanaeth Cyflogaeth (nad yw wedi ei ddatganoli).

Cyfrifoldebau'r Pwyllgor

Mae'r Pwyllgor Addysg a Dysgu Gydol Oes yn un o saith pwyllgor pwnc. Mae cyfrifoldebau'r pwyllgorau pwnc wedi eu nodi yn Rheolau Sefydlog y Cynulliad Cenedlaethol:

9.7. Bydd pob pwyllgor pwnc yn

- i. cyfrannu at ddatblygu polisiau'r Cynulliad o fewn y meysydd y mae'r Gweinidog perthnasol yn atebol i'r Cynulliad amdanynt;
- ii. cadw llygad ar y gwariant a'r weinyddiaeth sy'n gysylltiedig â'u gweithredu;
- iii. cadw llygad ar waith cyflawni'r swyddogaethau cyhoeddus yn y meysydd hynny gan gyrrff cyhoeddus, gwirfoddol a phreifat.

O fewn y meysydd perthnasol, bydd pob pwyllgor pwnc hefyd yn

- i. cynghori ar ddeddfwriaeth arfaethedig a fydd yn effeithio ar Gymru, gan gynnwys cyflawni ei swyddogaethau o dan Reol Sefydlog 22 (sef Rheol Sefydlog 24 erbyn hyn);
- ii. rhoi cyngor i Gabinet y Cynulliad ar faterion sy'n ymwneud â dyrannu cyllideb y Cynulliad yn unol â Rheol Sefydlog 19 (sef Rheol Sefydlog 21 erbyn hyn);
- iii. cyflawni ei swyddogaethau o dan Reol Sefydlog 21 (cwynion) (sef Rheol Sefydlog 23 erbyn hyn);
- iv. cyflawni unrhyw swyddogaethau a neilltuir iddo o dan y Cod Ymarfer ar Weithdrefn Penodiadau Cyhoeddus a wneir gan y Cynulliad o dan Reol Sefydlog 20 (sef Rheol Sefydlog 22 erbyn hyn);
- v. ystyried materion y bydd y Cynulliad yn eu cyfeirio ato o fewn ei feysydd."

O dan Reol Sefydlog 9.9, rhaid bod gan bwyllgorau pwnc raglen waith dreigl sy'n cwmpasu cyfnodau o 12 mis o leiaf.

Yr Is-ddeddfwriaeth a gafodd ei hystyried yn ystod cyfnod yr adroddiad:

Gorchymyn Cyngor Cenedlaethol dros Addysg a Hyfforddiant Cymru (Trosglwyddo Swyddogaethau i Gynulliad Cenedlaethol Cymru a Diddymu'r Cyngor) 2005

Gorchymyn Awdurdod Cymwysterau, Cwricwlwm ac Asesu Cymru (Trosglwyddo Swyddogaethau i Gynulliad Cenedlaethol Cymru a Diddymu'r Awdurdod) 2005

Rheoliadau Addysg (Gwrthwynebiadau i Drefniadau Derbyn) (Cymru) 2006;

Rheoliadau Addysg (Amrywio Trefniadau Derbyn) (Cymru) 2006;

Rheoliadau Ysgolion Newydd (Derbyniadau) 2006;

Rheoliadau Grantiau a Benthyciadau (Addysg Uwch) (Cymru) 2006;

Gorchymyn Deddf Ymddygiad Gwrthgymdeithasol 2003 (Cychwyn Rhif 5) (Cymru) 2006;

Y Rheoliadau Addysg (Gorchmynion Rhianta) (Cymru) 2006.

**Y PWYLLGOR ADDYSG A DYSGU
GYDOL OES**

**EDUCATION AND LIFELONG
LEARNING COMMITTEE**

Cynulliad National
Cenedlaethol Assembly for
Cymru Wales

Jane Davidson AC
Y Gweinidog dros Addysg a Dysgu
Gydol Oes
Cynulliad Cenedlaethol Cymru
Bae Caerdydd
CF99 1NA

Bae Caerdydd / Cardiff Bay
Caerdydd / Cardiff CF99 1NQ99 1

Eich cyf / Your ref:
Ein cyf / Our ref:

16 Tachwedd 2004

Annwyl Weinidog

CYLCH CYNLLUNIO'R GYLLIDEB 2004

Diolch yn fawr am eich cyflwyniad i'r Pwyllgor ar y gyllideb ddrafft yr wythnos diwethaf. Roedd y Pwyllgor yn falch o nodi eich bod wedi cymryd i ystyriaeth ei brif flaenoriaethau, fel ag y'u nodwyd yn fy llythyr ar 2 Mehefin. Roedd y wybodaeth a roddwyd yn Atodiad 4 i'ch papur, ynghylch Asesiadau sy'n Seiliedig ar Ddangosyddion o wariant yr Awdurdodau Lleol ar addysg, o gymorth mawr.

Ar ran y Pwyllgor, byddwn yn ddiolchgar pe baech yn mynd i'r afael â'r materion a ganlyn:

Addysg Bellach

- Mae'r Pwyllgor am gael eglurhad pellach o lefelau'r cyllid refeniw ar gyfer y sector addysg bellach yn y dyfodol, a hynny ar ben yr arian a neilltuwyd i gysoni tâl ac amodau darlithwyr coleg ac athrawon chweched dosbarth;
- Mae'r Pwyllgor yn credu bod arian i ehangu mynediad yn arbennig o bwysig;
- Mae'r Pwyllgor yn nodi nad yw'r cyllid arfaethedig ar gyfer ELWa ond yn codi tua 2% rhwng 2007/08 a 2006/07 - mae hyn yn awgrymu cwtogiad mewn gwirionedd;

- Mae'r Pwyllgor yn nodi cynnydd sylweddol o ran y cyllid ar gyfer 'Dysgu 14-19 yng Nghymru' yn 2007/08 o'i gymharu â lefelau cymharol fach ar gyfer y ddwy flynedd gyntaf. Byddai'n croesawu eglurhad o'r rhesymau dros y dyraniad hwn.

Addysg Uwch

- Mae'r Pwyllgor yn credu ei bod yn bwysig iawn sicrhau cyllid digonol ar gyfer cymorth i fyfyrwyr ac mae'n edrych ymlaen at drafod canfyddiadau cychwynnol yr adroddiad sy'n cael ei baratoi gan yr Athro Teresa Rees a'i gweithgor;
- Mae'r Pwyllgor yn croesawu'r cyllid arfaethedig ar gyfer ailgyflunio'r sector addysg uwch, yn unol â strategaeth 'Ymgeisio yn Uwch', ac mae am gael adroddiadau rheolaidd ar hynt y gwaith;
- Mae'r Pwyllgor am wybod beth fydd cost debygol cefnogi sefydliadau addysg uwch yn 2006/07, o gofio ymrwymiad Llywodraeth y Cynulliad i beidio â chyflwyno ffioedd amrywiadwy yn ystod cyfnod y Cynulliad hwn. Deallaf y bydd y gost ychwanegol hon yn cael ei thalu o'r cronfeydd wrth gefn.

Ysgolion

- Mae'r Pwyllgor yn croesawu'r buddsoddiad i wella cyflwr adeiladau ysgol; tua £139 miliwn y flwyddyn o 2005/06. Byddai o gymorth pe baech yn egluro faint o gyllid cyfalaf a gaiff ei ddarparu'n uniongyrchol gan Lywodraeth y Cynulliad at y diben hwn a faint a gaiff ei ddarparu gan y sector preifat drwy brosiectau Menter Cyllid Preifat;
- Mae'r Pwyllgor yn croesawu'r cyllid arfaethedig i roi'r Cytundeb Llwyth Gwaith ar waith ac mae am gael adroddiadau rheolaidd ar hynt y gwaith.

Iaith Pawb

- Mae'r Pwyllgor yn croesawu'r cyllid ar gyfer strategaeth Iaith Pawb, yn enwedig y cyllid i helpu athrawon i wella eu sgiliau Cymraeg drwy gyfnodau sabathol, ac mae am gael adroddiadau rheolaidd ar hynt y gwaith.

Anghenion Addysgol Arbennig

- Mae'r Pwyllgor yn croesawu'r cyllid gwerth £3 miliwn dros y tair blynedd nesaf i ddatblygu trefniadau comisiynu ar y cyd a chronni cyllidebau ar gyfer cyrff iechyd ac addysg, a hynny er mwyn darparu gwasanaethau lleferydd ac iaith;
- Bydd y Pwyllgor yn lansio'r adroddiad ar gam cyntaf ei adolygiad o AAA yn ddiweddarach y mis hwn. Pan fyddwch yn ymateb maes o law, rwy'n mawr obeithio y byddwch yn neilltuo arian ychwanegol ar gyfer AAA er mwyn helpu i roi argymhellion y Pwyllgor ar waith.

Yn gywir

Peter Black AC
Cadeirydd y Pwyllgor

Copi at Sue Essex AC, y Gweinidog dros Gyllid, Llywodraeth Leol a
Gwasanaethau Cyhoeddus